

Fortsatt svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan

---

Sammanfattning

Det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet behandlar i detta betänkande regeringens proposition 2006/07:83 Fortsatt svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan och tre följdmotioner.

Utskottet konstaterar i betänkandet att FN:s säkerhetsråd den 20 december 2001 antog resolution 1386 där en internationell säkerhetsstyrka (International Security Assistance Force, ISAF) gavs mandat att under FN-stadgans kapitel VII bistå den afghanska regeringen och stödja övergången till demokratiskt styre i Afghanistan. Säkerhetsrådet har senare förlängt och utökat mandatet för den internationella styrkan, senast genom resolution 1707 (2006). Resolution 1707 (2006) grundar sig på resolutionerna 1386 (2001) och 1510 (2003) och sträcker sig t.o.m. den 13 oktober 2007.

Utskottet föreslår i betänkandet att riksdagen bemyndigar regeringen att ställa en väpnad styrka om högst 600 personer till förfogande t.o.m. den 20 december 2008 för deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan (ISAF), under förutsättning att det finns ett giltigt mandat för styrkan enligt beslut av Förenta nationernas säkerhetsråd.

Till betänkandet är fogat sex reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Bakgrund	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	5
Motionerna	5
Utvecklingen i Afghanistan	5
ISAF:s mandat och förhållandet mellan OEF och ISAF	6
Fortsatt svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan	6
Övriga frågor	7
Utskottets överväganden	8
Utvecklingen i Afghanistan	8
Svenskt utvecklingsamarbete i Afghanistan	8
ISAF:s mandat och förhållandet mellan OEF och ISAF	10
Tidigare svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan	12
Risker i uppdraget	13
Fortsatt svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan	14
Reservationer	18
1. Fortsatt svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan, punkt 1 (v)	18
2. Fortsatt svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan, punkt 1 (mp)	19
3. ISAF:s mandat och förhållandet mellan OEF och ISAF, punkt 2 (v)	20
4. ISAF:s mandat och förhållandet mellan OEF och ISAF, punkt 2 (mp)	21
5. Utvecklingen i Afghanistan, punkt 3 (v)	22
6. Övriga frågor, punkt 4 (v)	23
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	24
Propositionen	24
Följdmotioner	24

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Fortsatt svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan

Riksdagen medger att regeringen ställer en väpnad styrka om högst 600 personer till förfogande t.o.m. den 20 december 2008 för deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan (ISAF), under förutsättning att det finns ett giltigt mandat för styrkan enligt beslut av Förenta nationernas säkerhetsråd. Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2006/07:83 och delvis motion 2006/07:U5 yrkandena 1 och 2 samt avslår motionerna 2006/07:U4 yrkandena 2 och 3 samt 2006/07:U6 yrkandena 1 och 4.

Reservation 1 (v)

Reservation 2 (mp)

2. ISAF:s mandat och förhållandet mellan OEF och ISAF

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:U4 yrkande 4, 2006/07:U5 yrkande 3 och 2006/07:U6 yrkandena 2 och 3.

Reservation 3 (v)

Reservation 4 (mp)

3. Utvecklingen i Afghanistan

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:U4 yrkande 5 och 2006/07:U5 yrkandena 4 och 5.

Reservation 5 (v)

4. Övriga frågor

Riksdagen avslår motion 2006/07:U4 yrkande 1.

Reservation 6 (v)

Stockholm den 10 maj 2007

På sammansatta utrikes- och försvarsutskottets vägnar

Urban Ahlin

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Urban Ahlin (s), Rolf Gunnarsson (m), Ewa Björling (m), Kerstin Lundgren (c), Peter Jonsson (s), Allan Widman (fp), Veronica Palm (s), Karin Enström (m), Åsa Lindestam (s), Holger Gustafsson (kd), Björn Hamilton (m), Hans Linde (v), Else-Marie Lindgren (kd), Peter Rådberg (mp), Walburga Habsburg Douglas (m), Kenneth G Forslund (s) och Kerstin Engle (s).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet regeringens proposition 2006/07:83 Fortsatt svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan och tre följdmotioner.

Regeringen har i proposition 2006/07:83 Fortsatt svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan beslutat att föreslå att riksdagen, med ändring av tidigare beslut (rskr. 2005/06:83), medger att regeringen ställer en väpnad styrka om högst 600 personer till förfogande t.o.m. utgången av maj månad 2009 för deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan (ISAF), under förutsättning att det även fortsättningsvis finns ett giltigt mandat för styrkan enligt beslut av Förenta nationernas säkerhetsråd.

Propositionen har remitterats till utrikesutskottet. Utrikes- och försvarsutskotten har därefter beslutat – med stöd av 4 kap. 8 § riksdagsordningen – att bereda propositionen i ett sammansatt utrikes- och försvarsutskott (UFöU).

Inom ramen för ärendets beredning har tre föredragningar ägt rum inför utskottet med deltagande av dels kabinetssekreterare Frank Belfrage (Utrikesdepartementet) och statssekreterare HG Wessberg (Försvarsdepartementet) m.fl., dels generallöjtnant Jan Jonsson (Försvarsmakten) m.fl. (två föredragningar).

Bakgrund

Den 20 december 2001 antog Förenta nationernas säkerhetsråd resolution 1386 om upprättandet av en internationell säkerhetsstyrka (International Security Assistance Force, ISAF) i enlighet med Bonnavalet, för att under FN-stadgans kapitel VII bistå den afghanska regeringen och stödja övergången till demokratiskt styre i Afghanistan.

Säkerhetsrådet har senare förlängt och utökat mandatet för den internationella styrkan genom resolutionerna 1413 (2002), 1444 (2002), 1510 (2003), 1563 (2004), 1623 (2005) och 1707 (2006). Resolution 1707 (2006) grundar sig på mandatet i resolutionerna 1386 (2001) och 1510 (2003) och sträcker sig till den 13 oktober 2007. I proposition 2001/02:60 Svenskt deltagande i en multinationell säkerhetsstyrka i Afghanistan, överlämnad till riksdagen den 28 december 2001, föreslog regeringen riksdagen att Sverige under högst sex månader skulle delta med en väpnad styrka uppgående till högst 45 personer i den internationella säkerhetsstyrkan. Riksdagen beslutade den 18 januari 2002 (bet. 2001/02:UFöU2, rskr.

2001/02:140) att bifalla regeringens förslag. Med stöd av riksdagens bemyndigande beslutade regeringen samma dag att ställa en svensk styrka till förfogande.

Det svenska deltagandet inom ramen för den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan har därefter varit föremål för riksdagens förnyade prövningar (prop. 2001/02:179, bet. 2001/02:UFöU3, rskr. 2001/02:323, prop. 2002/03:21, bet. 2002/03:UFöU1, rskr. 2002/03:71, bet. 2003/04:UU8, rskr. 2003/04:100, prop. 2003/04:71, bet. 2003/04:UFöU2, rskr. 2003/04:245).

I proposition 2005/06:34, överlämnad till riksdagen den 3 november 2005, föreslog regeringen att riksdagen skulle medge att regeringen ställde en väpnad styrka bestående av högst 375 personer till förfogande under 24 månader för deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan under förutsättning att det även fortsättningsvis fanns ett giltigt FN-mandat för styrkan. Detta utökade bidrag var avsett att möjliggöra övertagande av ledningsansvaret för en regional enhet för säkerhet och återuppbyggnad (Provincial Reconstruction Team, PRT) i Mazar-e-Sharif inom ramen för ISAF. Riksdagen biföll den 7 december 2005 regeringens förslag (bet. 2005/06:UFöU1, rskr. 2005/06:83). Sedan dess har regeringen den 26 januari 2006 beslutat att Försvarsmakten den 15 mars 2006 skulle överta ledningen av den regionala enheten för säkerhet och återuppbyggnad i Mazar-e-Sharif (Fö2005/3020/MIL, Fö2005/3050/MIL, Fö2005/2873/MIL).

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen, med ändring av tidigare beslut (rskr. 2005/06:83), medger att regeringen ställer en väpnad styrka om högst 600 personer till förfogande t.o.m. utgången av maj månad 2009 för deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan (ISAF), under förutsättning att det även fortsättningsvis finns ett giltigt mandat för styrkan enligt beslut av Förenta nationernas säkerhetsråd.

I propositionen redogör regeringen för den senaste utvecklingen i Afghanistan och för det internationella samfundets och Sveriges engagemang i landet. Vidare beskrivs den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan samt det svenska deltagandet i denna styrka.

Motionerna

Utvecklingen i Afghanistan

I *kommittémotion 2006/07:U5 (s) yrkande 4* lyfter Socialdemokraterna fram behovet av en bred strategi för Sveriges engagemang i Afghanistan.

I *kommittémotion 2006/07:U5 (s) yrkande 5* påtalar Socialdemokraterna behovet av svenskt stöd till den civila säkerhetssektorn såsom rättsväsende och EU:s polisinsats.

I *kommittémotion 2006/07:U4 (v) yrkande 5* begär Vänsterpartiet att Sverige inom ramen för FN tar initiativ till en konferens om Afghanistans framtid med syfte att inleda en bred och inkluderande freds- och försoningsprocess.

ISAF:s mandat och förhållandet mellan OEF och ISAF

I *kommittémotion 2006/07:U5 (s) yrkande 3* argumenterar Socialdemokraterna för vikten av att skilja på de två internationella styrkornas, OEF och ISAF, olika mandat och uppgifter i Afghanistan.

I *kommittémotion 2006/07:U4 (v) yrkande 4* begär Vänsterpartiet att Sverige i internationella organ och som enskild stat agerar för att den USA-ledda ockupationen av Afghanistan upphör.

I *kommittémotion 2006/07:U6 (mp) yrkande 2* begär Miljöpartiet att regeringen kräver att den amerikanska offensiva krigföringen i Afghanistan upphör.

I *kommittémotion 2006/07:U6 (mp) yrkande 4* begär Miljöpartiet att den svenska styrkan i Afghanistan tas hem om USA:s krig i Afghanistan fortsätter eller om den svenska regeringen vägrar att ställa tydliga krav gentemot FN och USA.

I *kommittémotion 2006/07:U6 (mp) yrkande 3* begär Miljöpartiet att krav ställs på FN och Nato att tydliggöra ISAF:s roll.

Fortsatt svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan

I *kommittémotion 2006/07:U5 (s) yrkande 1* tillstyrker Socialdemokraterna att den svenska ISAF-insatsen utökas till maximalt 600 soldater för att skapa marginaler för en evakuerings- eller förstärkningsstyrka, dock endast t.o.m. maj 2008 och under förutsättning av fortsatt FN-mandat för insatsen.

I *kommittémotion 2006/07:U5 (s) yrkande 2* framför Socialdemokraterna att riksdagen, på grund av den osäkra och snabbt föränderliga situationen i Afghanistan, behöver en återkommande redovisning av säkerhetsläget samt eventuella förändringar i omfattningen av och karaktären på ISAF-styrkan och den svenska insatsens uppdrag. Denna redovisning bör vara mer frekvent än vad som tillåts av den mandatförlängning som propositionen föreslår. Regeringen bör inkomma till riksdagen med en förnyad proposition för en eventuell förlängning i maj 2008.

I *kommittémotion 2006/07:U4 (v) yrkande 2* begär Vänsterpartiet att riksdagen beslutar att avslå regeringens proposition.

I *kommittémotion 2006/07:U4 (v) yrkande 3* argumenterar Vänsterpartiet för att hela den svenska insatsen i Afghanistan skall dras tillbaka.

I *kommittémotion 2006/07:U6 (mp) yrkande 1* begär Miljöpartiet att riksdagen beslutar att avslå regeringens proposition.

Övriga frågor

I *kommittémotion 2006/07:U4 (v) yrkande 1* begär Vänsterpartiet att handlingarna i Boka utreds noggrant.

Utskottets överväganden

Utvecklingen i Afghanistan

Utskottet vill inledningsvis understryka att landvinningarna på det politiska området i Afghanistan fortfarande är sköra även om mycket har uppnåtts sedan talibanrörelsen föll hösten 2001.

Utskottet konstaterar att militära och civila insatser från det internationella samfundets sida fortsatt kommer att vara nödvändiga för att, i enlighet med FN:s säkerhetsråds resolutioner, stödja framväxten av fungerande demokratiska strukturer och för att stödja utvecklingen mot fred och demokrati. För att skapa långsiktig stabilitet och hållbar ekonomisk och social utveckling krävs också åtgärder för att bekämpa narkotikaproblematiken samt förbättra samhällsstyrning, rättsväsende och andra institutioner. I enlighet med vad som framhålls såväl i propositionen som motionsledes är en gynnsam utveckling i alla delar av Afghanistan en förutsättning för att inge den afghanska befolkningen dels tilltro till den politiska och demokratiska processen, dels tilltro till att denna ger ökad trygghet och ekonomisk utveckling mot en framtid i fred och säkerhet. En negativ utveckling i Afghanistan påverkar den regionala och globala säkerheten och innebära en ytterligare grogrund för terrorism.

Utskottet konstaterar att ett 60-tal länder och ett 10-tal organisationer i början av 2006 samlades under gemensamt ordförandeskap av Afghanistan och Förenta nationerna. Konferensen i London föranleddes av behovet av att skapa ett ramverk för Afghanistans fortsatta utveckling och en önskan att finna fungerande former för det internationella samfundets stöd till denna process. Resultatet av mötet sammanfattades i en överenskommelsen kallad The Afghanistan Compact (ung. Afghanistanfördraget). I denna identifierades säkerhet, samhällsstyrning inklusive rättsstat och mänskliga rättigheter samt ekonomisk och social utveckling som tre huvudområden där den afghanska regeringen och det internationella samfundet behövde stärka sina insatser. Inom dessa områden lades i sin tur detaljerade mål fast som skulle uppfyllas av parterna vid olika tidpunkter under den närmaste femårsperioden. En central princip i dokumentet är att det är den afghanska regeringen som har huvudansvaret för uppfyllandet av de mål som satts upp. En lika viktig utgångspunkt är att det internationella samfundet fortsatt skall finnas till hands för att stödja Afghanistan i detta arbete.

Svenskt utvecklingsamarbete i Afghanistan

Utskottet konstaterar att Sverige har ett långvarigt och omfattande biståndsenagemang för Afghanistan. I den nuvarande samarbetsstrategin för Afghanistan, som gäller för perioden 2006 t.o.m. 2008, betonas den ömsesidiga kopplingen mellan förbättrad säkerhet och ekonomisk och

social utveckling. Överordnade mål är långsiktig fattigdomsbekämpning och stärkande av demokrati, rättsstat, mänskliga rättigheter samt jämställdhet. Samarbetet skall också bidra till utveckling av det civila samhället och stärkande av säkerheten. Det svenska engagemanget skall alltså bidra till etablerandet av en legitim, effektiv och uthållig statsstruktur. Volymen i biståndet förutsätts komma att ligga mellan 900 och 1 200 miljoner kronor under treårsperioden.

Utskottet anser det angeläget att snabbt åstadkomma resultat som är synliga och påtagliga för de afghanska medborgarna. Stabilitet och säkerhet utgör grundläggande förutsättningar för att bekämpa fattigdomen och genomföra biståndsinsatser med syfte att få till stånd en långsiktigt hållbar politisk, ekonomisk och social utveckling som värnar den fattige och hans eller hennes behov.

Sambandet mellan säkerhet, utveckling och de mänskliga rättigheterna slås också tydligt fast i den svenska politiken för global utveckling, PGU, vilken antagits i stor politisk enighet (bet. 2003/04:UU3, rskr. 2003/04:112). Utan säkerhet försvåras möjligheterna till utveckling, och utan utveckling och förbättrade levnadsvillkor hotas säkerheten. De militära och civila insatser och de återuppbyggnadsinsatser som görs i Afghanistan skall därför ses som kompletterande och samverkande delar av Sveriges samlade stöd för säkerhet och utveckling i Afghanistan. Utskottet anser att biståndsministrarnas och försvarsministrarnas gemensamma resa i Afghanistan i mars visar på det samband mellan säkerhet, utveckling och de mänskliga rättigheterna som utgör grunden för den svenska politiken för global utveckling.

Utskottet konstaterar vidare att den regionala enheten i vilken den svenska insatsen verkar har ett multifunktionellt uppdrag. Det svenska bidraget innefattar därför även civila rådgivare för politiska frågor och utvecklings- och polisfrågor. Avsikten är att säkerställa att enheten, såväl militärt som civilt, bidrar till det internationella samfundets och den afghanska regeringens insatser på ett samordnat sätt utan att ansvaret för genomförandet av specifika biståndsinsatser läggs på den svenska väpnade styrkan.

Svenska insatser görs även på säkerhetssektorsområdet. Utskottet noterar att regeringen i februari givit Försvarsmakten i uppdrag att bidra med tre officerare som en allmän läraryrsress till den afghanska försvarshögskolan i Kabul. Utskottet anser att Sverige därmed medverkar till att ytterligare stärka kompetensutvecklingen hos den afghanska armén. En förutsättning för att åstadkomma en hållbar fred i Afghanistan, och att den internationella militära närvaron skall kunna avslutas, är att afghanerna själva kan garantera landets och befolkningens säkerhet.

Frånsett ansträngningarna för att utbilda och utrusta den nya afghanska armén (ANA), råder enighet om att mer måste göras för att stärka den nya afghanska polisen (Afghan National Police, ANP) och övriga delar av rättsväsendet. I februari 2007 beslöt EU:s ministerråd därför att unionen skulle påbörja planering för en civil insats i Afghanistan inom ramen för den euro-

peiska säkerhets- och försvarspolitiken (ESFP). Insatsen kommer att omfatta poliser och experter, förutom lokalt anställd personal, och skall ha sin tyngdpunkt i reformeringen och återuppbyggnaden av den afghanska polisen. Utskottet noterar att EU:s polisinsats i Afghanistan kommer att vara föremål för behandling vid ministerrådsmötet för allmänna frågor och yttre förbindelser den 14 maj 2007. Utskottet noterar att regeringen i propositionen aviserar att Sverige kommer att bidra till EU:s insats.

Omvärldens stöd för att stärka Afghanistans armé, polis, rättsväsende och andra samhällsinstitutioner innebär ett stöd för det afghanska samhällets möjligheter att i framtiden självt kunna ansvara för säkerheten i landet och ger möjligheter att på sikt kunna minska omfattningen av, och i förlängningen helt avveckla, den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan.

De syften som eftersträvas av motionärerna anser utskottet därmed i allt väsentligt vara tillgodosedda. Motionerna 2006/07:U4 (v) yrkande 5 och 2006/07:U5 (s) yrkandena 4 och 5 avstyrks därför.

ISAF:s mandat och förhållandet mellan OEF och ISAF

I resolution 1386, antagen av FN:s säkerhetsråd den 20 december 2001 i enlighet med Bonnavalet¹, gavs bemyndigande för upprättandet av en multinationell säkerhetsstyrka. I resolutionen uppmanar FN:s säkerhetsråd medlemsstaterna att bidra med personal, utrustning och andra resurser till den multinationella säkerhetsstyrkan. Styrkans huvuduppgift var, och är fortfarande, att genom säkerhetshöjande insatser skapa förutsättningar för den politiska stabiliseringsprocessen samt att möjliggöra för FN och andra internationella och enskilda hjälporganisationer att genomföra humanitära insatser och återuppbyggnad i Afghanistan. Genom resolution 1510 (2003) utvidgade FN:s säkerhetsråd ISAF:s mandat till att innefatta hela det afghanska territoriet och till att omfatta stöd till insatser för att avväpna och demobilisera beväpnade grupper, till uppbyggnaden av den afghanska polisen och armén samt stöd till de insatser som görs för att bekämpa den olagliga narkotikahanteringen. Den internationella säkerhetsstyrkan ledes sedan hösten 2003 av Nato. Säkerhetsrådet konstaterade i resolution 1707 i september 2006 att den internationella säkerhetsstyrkans närvaro fortsatt behövdes i Afghanistan och förlängde dess mandat med ett år t.o.m. den 13 oktober 2007. FN:s säkerhetsråds mandat liksom samtycke från den afghanska regeringen utgör var för sig en folkrättslig grund för insatsen.

¹ Förenta nationerna arrangerade under senhösten år 2001 en konferens i Bonn om Afghanistans politiska framtid. Deltagarna i Bonnkonferensen, olika afghanska grupper, enades den 5 december 2001 om att anmoda FN:s säkerhetsråd att överväga en snabb insats av en FN-auktorerad styrka (Annex 1, artikel 3 i Bonnavalet). Den 6 december 2001 antog FN:s säkerhetsråd resolution 1383 som välkomnar överenskommelsen i Bonn om provisoriska arrangemang och uppmanar de afghanska parterna att uppfylla den till fullo.

ISAF:s rätt att använda våld grundas ytterst på säkerhetsrådets mandat. Rätten för ISAF att använda våld har preciserats i insatsregler som reglerar styrkans våldsanvändning. ISAF kan utifrån dessa insatsregler under vissa omständigheter tillgripa våldsmedel som går utöver traditionellt självförsvar för att genomföra säkerhetsrådets mandat.

ISAF är ett exempel på en fredsfrämjande insats som i sin verksamhet visar på det nära och ömsesidiga samspel som råder mellan åtgärder för utveckling och åtgärder för säkerhet. Utöver kontakter med afghanska säkerhetsaktörer krävs ett nära samarbete med civila afghanska och internationella aktörer i Afghanistan, t.ex. FN och EU. Därför rekommenderar ISAF:s operationsplan att de regionala enheterna har en civil-militär struktur där de militära komponenterna kompletteras med civil personal.

Utskottet konstaterar att ISAF vilar på mandat från FN:s säkerhetsråd genom resolution 1386 (2001) och de efterföljande resolutionerna 1413 (2002), 1444 (2002), 1510 (2003), 1563 (2004), 1623 (2005) och 1707 (2006). Resolution 1707 (2006) grundar sig på mandatet i resolutionerna 1386 (2001) och 1510 (2003). Ett samtycke från den afghanska regeringen föreligger.

Utskottet konstaterar att säkerhetsstyrkan, för att kunna uppfylla sitt mandat, samverkar med den afghanska regeringen och med andra viktiga aktörer i Afghanistan. En sådan är FN:s civila stödmission United Nations Assistance Mission in Afghanistan (UNAMA) som etablerades i mars 2002 för att samla och koordinera det internationella samfundets insatser i Afghanistan. En annan är den militära koalitionen Operation Enduring Freedom (OEF).

Utskottet konstaterar att OEF, till skillnad från den internationella säkerhetsstyrkan, också har till uppgift att aktivt bekämpa kvarvarande talibanstyrkor och al-Qaida-grupperingar. En annan skillnad är att koalitionen grundar sin närvaro på en inbjudan av den afghanska regeringen samt på de resolutioner som FN:s säkerhetsråd antog efter terrordåden i USA den 11 september 2001. Genom inbjudan från den afghanska regeringen har OEF en folkrättslig grund för sin närvaro.

Situationen i Afghanistan kännetecknas i dag av att landet samtidigt befinner sig på flera olika konfliktnivåer. Landets södra och östra delar, liksom Kabul, är utsatta för omfattande terrorism och strider, medan det i landets övriga delar råder ett instabilt postkonflikttillstånd. Utskottet har inom ramen för ärendets beredning inhämtat att utvecklingen i vart och ett av dessa områden är svår att förutse, och det är ännu svårare att förutse hur utvecklingen i de olika regionerna kan komma att påverka varandra. Utskottet kan dela motionsledes framförda synpunkter om att det inte går att bortse från risken att den väpnade kampen mot OEF kan komma att riktas mot ISAF, också i den del av landet där den svenska styrkan finns. Risker kan inte uteslutas, även om den svenska truppen är verksam i de norra provinserna där OEF har liten verksamhet.

Sedan ISAF, i sin understödjande roll till den afghanska regeringen, övertagit ansvaret för säkerheten i hela Afghanistan har delar av styrkan etablerats närmare områden där den nationella afghanska armén och OEF verkar. Behovet av samverkan och informationsutbyte mellan den afghanska armén och ISAF samt kvarvarande koalitionsstyrkor har därmed ökat.

ISAF och OEF samverkar kring ambulans-, evakuerings- och understödsflyg och andra resurser för undsättning av utsatta enheter. Samverkan sker, vilket också framgår av regeringens proposition, med bibehållande av respektive insatsmandat, och underlättas av att en person i ISAF:s ledning även ingår i ledningen för koalitionsstyrkorna.

Utskottet har i samband med beredningen av regeringens proposition inhämtat att den internationella säkerhetsstyrkan ISAF och koalitionen OEF även fortsättningsvis skall vara två distinkt skilda insatser som verkar under separata mandat. Utskottet noterar vidare, beträffande uppgiftsfördelningen, att det är klarlagt att ansvaret för operativ terrorismbekämpning även i fortsättningen skall ligga på koalitionen OEF och på den afghanska armén. Sådana uppgifter skall alltså inte lösas av den internationella säkerhetsstyrkan. ISAF skall i stället fortsatt ha som huvuduppgift att inom sitt operationsområde genomföra de stabiliserings- och säkerhetsinsatser som behövs för att den afghanska regeringen skall kunna upprätthålla säkerheten och därmed skapa förutsättningar för ett fungerande afghanskt samhälle grundat på rättsstatsprinciper och skyddet för de mänskliga rättigheterna.

De syften som eftersträvas av motionärerna anser utskottet därmed i allt väsentligt vara tillgodosedda. Motionerna 2006/07:U4 (v) yrkande 4, 2006/07:U5 (s) yrkande 3 samt motion 2006/07:U6 (mp) yrkandena 2–4 avstyrks därför.

Tidigare svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan

Utskottet konstaterar att Sverige har deltagit med trupp i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan (ISAF) sedan insatsen sattes i gång vid årsskiftet 2001/02. Det svenska deltagandet inom ramen för den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan har därefter varit föremål för riksdagens förnyade prövningar (prop. 2001/02:179, bet. 2001/02:UFöU3, rskr. 2001/02:323, prop. 2002/03:21, bet. 2002/03:UFöU1, rskr. 2002/03:71, bet. 2003/04:UU8, rskr. 2003/04:100, prop. 2003/04:71, bet. 2003/04:UFöU2, rskr. 2003/04:245, prop. 2005/06:34, bet. 2005/06:UFöU1, rskr. 2005/06:83). Regeringen har den 26 januari 2006 beslutat att Försvarsmakten den 15 mars 2006 skulle överta ledningen av den regionala enheten för säkerhet och återuppbyggnad i Mazar-e-Sharif (Fö2005/3020/MIL, Fö2005/3050/MIL, Fö2005/2873/MIL).

Risker i uppdraget

Att riksdagen ger regeringen bemyndigande att sända en svensk väpnad trupp på uppdrag i annat land är ett beslut som innebär ett betydande ansvar. Utskottet konstaterar att den allmänna situationen i de delar av Afghanistan där den svenska styrkan opererar bedöms vara relativt lugn för närvarande men med en inneboende instabilitet. Som tragiska erfarenheter har visat, bl.a. i november 2005 då två soldater dödades och två sårades, varav en allvarligt, i Mazar-e-Sharif, kan förluster i människoliv i samband med fredsfrämjande uppdrag och krishanteringsinsatser inte uteslutas. Det svenska internationella engagemanget som sker på FN:s uppdrag för fred och fattigdomsbekämpning i Afghanistan rymmer påtagliga risker. Den sprängladdning som detonerade under ett svenskt fordon och skadade en svensk soldat nyligen i Qushtepaområdet i södra Jowzjanprovinsen visar tydligt på den hotnivå som den svenska ISAF-styrkan möter. Utskottet välkomnar att Försvarsmakten i samband med händelser av detta slag genomför ett omfattande undersökningsarbete i syfte att öka kunskapen om sådana attacker och utfinna tänkbara motiv och ansvariga bakom. Riggade sprängladdningar, s.k. IED (improvised explosive devices), utgör allvarliga hot mot både ISAF-soldater och civilbefolkning i Afghanistan.

Utskottet har vidare noterat att regeringen uppdragit åt Försvarsmakten att redovisa hur möjligheterna till medicinsk evakuering för svenska soldater skall förbättras.

Mot bakgrund av det ovanstående och vad utskottet i övrigt inhämtat under ärendets beredning kan utskottet konstatera att säkerhetsläget, också i den regionala enhet för säkerhet och återuppbyggnad (PRT) i Mazar-e-Sharif där Sveriges styrka verkar och har ledningsansvaret, allmänt sett inger oro inför utvecklingen framöver.

Underrättelseinformation är central för att den internationella säkerhetsstyrkan skall kunna verka fullt ut. Såväl den svenska insatsen som ISAF-insatsen i sin helhet är för sin säkerhet beroende av relevant underrättelseinformation. Med det ledningsansvar för den regionala enheten för säkerhet och återuppbyggnad i Mazar-e-Sharif som Sverige tagit på sig förutsätter utskottet att den svenska insatsen får del av relevant underrättelseinformation. Utskottet noterar att regeringen upprepade gånger har påtalat detta i kontakter med Nato. Utskottet konstaterar vidare att det finns skäl för riksdagen att kontinuerligt följa upp förutsättningarna vad avser underrättelseinformation vid de tillfällen för redovisning och rapportering om den verksamhet som bedrivs av svenska förband i internationell tjänst, vilka omtalas i det följande.

Motionsledes uppmärksammas en i september förra året genomförd operation i byn Boka. Utskottet har, bl.a. genom svar på interpellation 2006/07: 400, inhämtat att operationen genomfördes av den afghanska armén (ANA) med stöd av internationella enheter inklusive trupp ur den svensk-ledda regionala enheten. Av försvarsministerns svar på interpellationen

framgår att syftet med operationen var att bistå afghanska myndigheter genom att samla in information för att förbereda åtal mot en man som misstänktes leda ett beväpnat kriminellt nätverk i området. När de internationella styrkorna blev beskjutna besvarades elden. Som framgått ovan i detta betänkande är ISAF:s mandat tydligt på denna punkt. Våld får användas såväl i självförsvar som för att skydda civila. Det står klart att svensk trupp, som befinner sig i Afghanistan för att hjälpa den afghanska regeringen att bygga fred och säkerhet, har möjlighet att försvara sig om den angrips. Utskottet konstaterar att försvarsministern i svaret tydliggjort att det svenska förbandet har agerat inom ramen för ISAF:s mandat, iakttagit gällande insatsregler (s.k. rules of engagement), löst sina uppgifter och – trots att man hamnat i strid – undgått egna förluster. Några initiativ från riksdagens sida för att ytterligare utreda händelsen är inte aktuella.

Utskottet konstaterar att särskilda riktlinjer mot människohandel tillämpas inom ISAF i enlighet med Natos och Partnerskap för freds (PFF:s) traffickingpolicy. Riktlinjerna innebär att styrkan inte på något sätt får bidra till människosmuggling och utnyttjande av människor för sexuella ändamål eller såsom tvångsarbetskraft. Nolltolerans gäller för såväl militär som civil personal. Riktlinjerna skall också säkerställa att styrkan i samverkan med afghansk polis och internationella och enskilda organisationer kan bidra till bekämpning av dessa företeelser. Detta är i enlighet med operationsplanen en av ISAF:s viktigaste stödjande uppgifter.

Utskottet välkomnar också att den svenska personalen har erhållit utbildning kring innehållet i FN-resolution 1325 (2000) angående kvinnors roll och betydelse i arbetet för fred och säkerhet i f.d. konfliktråden, och att det svenska förbandet aktivt verkar för dess tillämpning inom ISAF.

De syften som eftersträvas av motionärerna anser utskottet därmed i allt väsentligt vara tillgodosedda. Motion 2006/07:U4 (v) yrkande 1 avstyrks därför.

Fortsatt svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan

Det svenska engagemanget i Afghanistan är långsiktigt.

Utskottet konstaterar att det ledningsansvar för den regionala enheten för säkerhet och återuppbyggnad i Mazar-e-Sharif som regeringen beslutat om i januari 2006 innebär ett ökat ansvar för Sverige. Strävan är att den regionala enheten skall vara ett multinationellt förband, och Sverige uppmuntrar aktivt andra länder att bidra. Samtidigt innebär det svenska ledningsansvaret en skyldighet att säkerställa att efterfrågade förmågor och resurser tillgodoses, antingen genom bidrag från ett annat land eller genom att Sverige anpassar sin insats för att fylla eventuella vakanser och brister som kan uppstå. Det svenska åtagandet innebär ett ansvar för att enheten har rätt sammansättning och förmåga för att kunna lösa de uppgifter som enheten har tilldelats. Utskottet delar regeringens uppfattning att detta gör det

svårt att förutse storleken på det svenska styrkebidraget över tid, vilket medför att det bör finnas en beredskap för att såväl öka som minska den svenska andelen av det totala bidraget till den regionala enheten.

Under försämrade säkerhetsförhållanden är det vidare viktigt att regeringen har möjlighet att tillfälligt förstärka de militära insatser som Sverige genomför. Förstärkning kan omfatta såväl tillförsel av personal och materiel som undsättning och evakuering. En evakuerings- och förstärkningsinsats är till sin natur tillfällig, tidskritisk och sker inom ramen för en redan pågående insats. En insats av detta slag måste även vara anpassad till den unika situationen. Sammantaget är det i förväg svårt att uppskatta omfattningen och kostnaderna för en sådan insats.

Utskottet vill erinra om att det svenska förbandet, genom sitt deltagande i ISAF och inom Natos kommandostruktur, omfattas av den internationella styrkans operationsplaner och dess förband för förstärkning och undsättningsinsatser. Reserver för sådana insatser finns således beredda att bistå såväl svenska förband som förband från de övriga deltagande länderna i den internationella säkerhetsstyrkan.

Utskottet vill emellertid mot bakgrund av erfarenheter från det svenska deltagandet i de internationella insatserna i DR Kongo och Kosovo understryka vikten av att en förstärknings-, undsättnings- eller evakueringsinsats kan sättas in med kort varsel även från svensk sida.

Utskottet delar regeringens uppfattning att det till följd av åtaganden som följer av ledningsansvaret för den regionala enheten för säkerhet och återuppbyggnad i Mazar-e-Sharif och att det t.ex. i händelse av en hastigt uppkommen försämring av säkerhetsläget, kan uppkomma situationer där den svenska närvaron tillfälligt behöver förstärkas med särskild nyckelpersonal eller med större enheter. En undsättnings- eller evakueringsinsats kräver en inte oväsentligt större styrka för att kunna lösa uppgiften. Utskottet anser det angeläget att en sådan möjlighet finns och noterar att en sådan åtgärd ryms inom det föreslagna mandatet. Utskottet anser därför, liksom regeringen, att personalramen för insatsen bör vara sammanlagt 600 personer.

Utskottet konstaterar att den internationella säkerhetsstyrkans mandat genom säkerhetsrådets resolution 1707 (2006) har utsträckts till att gälla t.o.m. den 13 oktober 2007. FN kan antas komma att fortsätta att förlänga mandatet för den internationella säkerhetsstyrkan med ett år i taget. Utskottet har under ärendets beredning vidare inhämtat upplysningar om vilka tidsmässiga begränsningar som finns för andra truppbidragares ISAF-bidrag. Utformningen av mandatet för regeringen att ställa svensk väpnad styrka till förfogande i internationella operationer likt den som nu är aktuell kan, vad avser mandatens tidsmässiga begränsningar, behöva ses över i särskild ordning.

I nu aktuellt fall bör riksdagen medge att regeringen ställer en väpnad styrka om högst 600 personer till förfogande t.o.m. den 20 december 2008 för deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan (ISAF), under förutsättning att det under denna tid finns ett giltigt mandat för styrkan enligt beslut av Förenta nationernas säkerhetsråd. För ett fortsatt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan (ISAF) efter den 20 december 2008 förutsätts därmed ett nytt riksdagsbeslut, baserat på ett förväntat fortsatt förlängt mandat av FN i oktober 2008.

Det finns, anser utskottet, mycket som talar för att utvecklingen i Afghanistan framöver kommer att vara osäker och snabbt föränderlig, vilket kan öka riksdagens behov av en återkommande redovisning av säkerhetsläget samt eventuella förändringar i omfattningen av och karaktären på ISAF-styrkan och den svenska insatsens uppdrag. Utskottet konstaterar att riksdagen vid ett flertal tillfällen har erhållit en redovisning och rapportering av den verksamhet som bedrivs av svenska förband i internationell tjänst. Utskottet vill erinra om att det står riksdagen och dess utskott fritt, enligt 4 kap. 11 § riksdagsordningen, att beställa denna typ av redovisning från Regeringskansliet och Försvarsmakten närhelst ett sådant behov föreligger. Utskottet förutsätter att regeringen på sedvanligt sätt följer upp och redovisar den svenska ISAF-insatsens genomförande. På motsvarande sätt kan svenska biståndsinsatser följas upp och redovisas för riksdagen och dess utskott.

Utskottet noterar att FN:s säkerhetsråd har auktoriserat den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan genom beslut i enlighet med FN-stadgans kapitel VII samt att kostnaderna för insatserna finansieras från det sjätte utgiftsområdet, anslag 6:1 Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser m.m. Som framgår av propositionen beräknar regeringen att kostnaderna för det svenska bidraget till den internationella säkerhetsstyrkan under 2007 kommer att uppgå till 772 000 000 kr och kan komma att omfatta upp till 365 personer. Verksamheten finansieras inom utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet, anslag 6:1 Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser m.m. Regeringen har tilldelat 2 100 000 000 kr till anslagspost 6.1.2 Fredsfrämjande truppinsatser. Av dessa har regeringen i regleringsbrevet för budgetåret 2007 avseende Försvarsmakten beslutat att 1 642 000 000 kr får användas för fredsfrämjande truppinsatser. Regeringen har den 8 mars beslutat om proposition 2006/07:72 Fortsatt svenskt deltagande i Förenta nationernas insats i Libanon, vilken fått riksdagens stöd (bet. 2006/07:UFöU2, rskr. 2006/07:132) och där beräknat 94 000 000 kr för en förlängning av insatsen i Libanon, UNIFIL. Därmed är i dagsläget 1 736 000 000 kr beräknade för fredsfrämjande insatser 2007. Resterande belopp får användas först efter beslut av regeringen för exempelvis nya insatser och förstärkningsinsatser. Regeringen bedömer, enligt propositionen, att eventuella

merkostnader för en förstärkning och eller evakuering ryms inom i dag tilldelade medel inom anslag 6:1 Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser m.m.

Det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet föreslår mot bakgrund av det anförda att riksdagen medger att regeringen ställer en väpnad styrka om högst 600 personer till förfogande t.o.m. den 20 december 2008 för deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan (ISAF), under förutsättning att det finns ett giltigt mandat för styrkan enligt beslut av Förenta nationernas säkerhetsråd. Därmed bifaller riksdagen *proposition 2006/07:83* och motion *2006/07:5 yrkandena 1 och 2*, samtliga delvis. Motion *2006/07:U4 (v) yrkandena 2 och 3* samt motion *2006/07:U6 (mp) yrkande 1* avstyrks.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Fortsatt svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan, punkt 1 (v)

av Hans Linde (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 1. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:U4 yrkandena 2 och 3 samt avslår proposition 2006/07:83 och motionerna 2006/07:U5 yrkandena 1 och 2 samt 2006/07:U6 yrkandena 1 och 4.

Ställningstagande

Vänsterpartiet anser att stater – Natomedlemmar eller inte – skall medverka till FN-insatser bara när dessa insatser rymmer övertygande förutsättningar att kunna bidra till fred, säkerhet och återuppbyggnad. Vänsterpartiet anser att förutsättningarna för detta är synnerligen dåliga i Afghanistan.

Operation Enduring Freedom (OEF), vars arbete nu fullföljs av ISAF, är inget annat än ett misslyckande. Den USA-ledda koalitionen har genom sin krigsföring bedrivit ett kontraproduktivt arbete som underlättat nyrekryteringen till talibanerna.

Talibanrörelsens framgångar har med stor sannolikhet sin grund i att människor inte upplever några förbättringar och att de utländska truppstyrkorna i landet upplevs som regelrätta ockupanter och inkräktare.

Enligt Amnesty International har omfattande brott mot de mänskliga rättigheterna begåtts i Afghanistan under de gångna åren. Även de amerikanska trupperna har utfört brott mot de mänskliga rättigheterna.

Vänsterpartiet anser, och har tidigare varnat för, att sammanblandningen mellan ISAF och OEF – mellan fredsfrämjande och krigförande verksamhet – är uppenbar. De risker som denna sammanblandning medför för den svenska ISAF-truppen, men också för ISAF-styrkan i sin helhet, kan inte underskattas. Genom ISAF:s nuvarande ansvar i Afghanistan är det omöjligt att undgå en sammanblandning med de amerikanska styrkorna. Risker

är överhängande att ISAF kommer att överta den amerikanska militära strategin, en strategi som i praktiken försvårar möjligheterna att åstadkomma frihet, demokrati och respekt för de mänskliga rättigheterna i Afghanistan.

Den övergripande utvecklingen i Afghanistan är på väg åt fel håll. Det är därför förvånande att de militära insatserna nu förväntas öka, samtidigt som Sveriges utvecklingssamarbete med Afghanistan inte tillförs några nya resurser.

Om man i denna situation fortsätter och rentav förstärker den svenska insatsen i Afghanistan riskerar man att i befolkningens ögon ställa sig på samma sida som inkräktaren. Vänsterpartiet föreslår därför att riksdagen beslutar att avslå förslagen om ett fortsatt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan. Vänsterpartiet föreslår även att hela den svenska insatsen i Afghanistan dras tillbaka.

2. Fortsatt svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan, punkt 1 (mp)

av Peter Rådberg (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 2. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:U6 yrkandena 1 och 4 samt avslår proposition 2006/07:83 och motionerna 2006/07:U4 yrkandena 2 och 3 samt 2006/07:U5 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Afghanistan är ett av världens allra fattigaste länder. Över två decenniers inbördeskrig har söndrat ett redan tidigare utsatt land. Stor fattigdom råder och det är stor brist på mat och rent vatten. Det afghanska folkets umbäranden har berört svenska folket under en lång rad år.

Miljöpartiet de gröna anser att det har varit riktigt att sända svensk trupp med FN-mandat till Afghanistan. Säkerhetsläget i landet under de senaste åren har medfört att internationellt väpnad personal med stöd av ett FN-mandat behövs för skydd av civilbefolkningen och för uppbyggnadsarbetet.

Miljöpartiet de gröna anser dock att det föreligger risker för sammanblandning mellan Operation Enduring Freedom (OEF), vilken bedriver ett ”krig mot terrorismen” och talibangerillan främst i landets södra och östra delar, och den internationella säkerhetsstyrkan ISAF, vilken försöker bedriva fredsbevarande verksamhet i landet i övrigt. Sammanblandningen mellan ISAF-styrkan och den amerikanskledda operationen OEF utgör ett av de största hoten mot svensk personal i Afghanistan.

Den svenska ISAF-insatsen har till uppdrag att främja fred och säkerhet samt att skapa förutsättningar för återuppbyggnad och utveckling. En grundförutsättning för fred är återuppbyggnad av landet och stärkande av civilsamhället samt att sociala, ekonomiska och medmänskliga åtgärder vidtas. Därför är bistånd huvudingrediensen i skapandet av fred. Huvuddelen av resurserna bör läggas där.

Förutom den militära insatsen bidrar Sverige med medel för civilt utvecklingsamarbete. För år 2007 ger Sverige ca 350 miljoner kronor i civilt bistånd. Samtidigt beräknas den militära insatsen för samma år kosta 772 miljoner kronor. Miljöpartiet de gröna anser att det inte är rimligt att Sverige satsar så mycket på den militära insatsen i jämförelse med utvecklingsarbetet. Utgifterna för de militära insatserna bör ligga i paritet med de medel som anslås för utvecklingsamarbete.

Mot bakgrund av det ovanstående kan Miljöpartiet de gröna inte godkänna regeringens begäran om att utöka den svenska väpnade styrkan i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan till högst 600 personer.

Miljöpartiet de gröna anser att "amerikaniseringen" av ISAF måste upphöra innan det kan vara aktuellt att skicka ytterligare svensk trupp till Afghanistan. USA måste också upphöra med sin krigföring i landet. Detta är nödvändigt för att den svenska truppen i Afghanistan skall kunna främja fred och säkerhet samt skapa förutsättningar för återuppbyggnad och utveckling av det afghanska samhället.

Den svenska regeringen bör snarast kräva att USA avslutar sina pågående offensiva krigshandlingar. Om så sker är Miljöpartiet berett att fortsatt stödja FN-insatsen med ökade åtgärder och resurser för den civila uppbyggnaden av Afghanistan. Om USA:s krig fortsätter eller om den svenska regeringen vägrar ställa tydliga krav gentemot FN och USA för en fortsatt svensk FN-insats anser Miljöpartiet de gröna att det blir svårt, eller i längden omöjligt, att fortsatt ha svensk militär närvaro i Afghanistan.

3. ISAF:s mandat och förhållandet mellan OEF och ISAF, punkt 2 (v)

av Hans Linde (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 3. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:U4 yrkande 4 och avslår motionerna 2006/07:U5 yrkande 3 och 2006/07:U6 yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

Med stöd av Vänsterpartiet uttalade den dåvarande regeringen kritik mot den USA-ledda koalitionen angrepp mot Afghanistan 2001. Den dåvarande regeringen förklarade att FN:s säkerhetsråds resolutioner 1368, 1373 och 1378 inte utgjorde en tillräcklig folkrättslig grund för koalitionen att agera i Afghanistan. Enligt Vänsterpartiets uppfattning föreligger inte heller nu en folkrättslig grund för den amerikanskledda koalitionen att agera i Afghanistan. Sverige bör därför i internationella organ och som enskild stat verka för att den USA-ledda ockupationen av Afghanistan upphör.

4. ISAF:s mandat och förhållandet mellan OEF och ISAF, punkt 2 (mp)

av Peter Rådberg (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 4. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:U6 yrkandena 2 och 3 samt avslår motionerna 2006/07:U4 yrkande 4 och 2006/07:U5 yrkande 3.

Ställningstagande

Det har vid flera tillfällen framkommit uppgifter om amerikanska övergrepp och brott mot de mänskliga rättigheterna. Om USA inte förmår hålla sig till folkrättsliga regler i sitt "krig mot terrorismen" förlorar all utländsk närvaro sin legitimitet.

USA:s krigföring är problematisk på flera sätt. I längden är det inte möjligt att genomföra FN:s uppdrag samtidigt som USA bedriver krig i Afghanistan.

Det framstår som allt svårare att i praktiken särskilja de Natoleda FN-insatserna inom ISAF från de amerikanska krigsinsatserna inom Operation Enduring Freedom (OEF).

För civilbefolkningen är det svårt eller omöjligt att särskilja ISAF-soldater från koalitionen OEF. Risken för sammanblandning har ökat under 2006 då en "amerikanisering" av ISAF har skett. Högsta befäl för ISAF-styrkorna är numera den tidigare amerikanska befälhavaren för OEF. Dessutom ser vi att ISAF och OEF samordnas alltmer.

Koalitionen OEF:s agerande har förvärrat den nuvarande situationen, vilket har lett till att ISAF har misslyckats med målet för sitt uppdrag: att bringa säkerhet och stoppa våldet i landet. Våldsutvecklingen är mycket negativ. Risken för sammanblandning av ISAF-styrkan och det krigförande OEF är

alltför stor. Hotbilden för svensk personal påverkas negativt av att det är mycket svårt att bedriva fredsbevarande verksamhet parallellt med det krig USA för i landet inom ramen för koalitionen OEF. Lösningen kan inte vara att skicka mer svensk trupp för att öka säkerheten. Risken är då stor att säkerheten blir ett självändamål, att vi fokuserar alltmer resurser på truppens säkerhet. Det är inte en hållbar linje.

Regeringen bör snarast kräva att USA avslutar sina pågående offensiva krigshandlingar i Afghanistan.

5. Utvecklingen i Afghanistan, punkt 3 (v)

av Hans Linde (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 5. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:U4 yrkande 5 och avslår motion 2006/07:U5 yrkandena 4 och 5.

Ställningstagande

Afghanistan har i decennier härjats av krig. Gång på gång har detta mycket fattiga land utgjort slagfält för olika stormakters ekonomiska och säkerhetspolitiska ambitioner. De som fått betala det högsta priset genom ett mänskligt lidande som inte kan underskattas är det afghanska folket.

Afghanistans historia visar att det inte finns en militär lösning på landets problem. Utländsk militär närvaro har gång på gång fördjupat och förstärkt landets konflikter. Fred kan bara byggas genom en inkluderande dialog och en bred försoningsprocess. Fortfarande väntar Afghanistan på ett fredsavtal efter det USA-ledda anfallet 2001. Den militära strategi som först Operation Enduring Freedom (OEF), och därefter ISAF, använder sig av torde omöjliggöra alla försök till en freds- och försoningsprocess.

Det har gått mer än fem år sedan USA-koalitionen gick in i Afghanistan. En kort tid efter koalitionens ingripande hölls en givarkonferens för återuppbyggnad av Afghanistan. Generositeten vid konferensen var stor men flera av de löften som då gavs infriades inte. En stor del av det bistånd som utlovades uteblev.

Det är Vänsterpartiets uppfattning att koalitionens inmarsch i Afghanistan följdes av bristande insatser när det gällde återuppbyggnad. Den regering som skulle styra landet saknade förmåga att göra det.

Sverige har ett långt engagemang i Afghanistan genom utvecklingssamarbetet. Genom framför allt Svenska Afghanistankommitténs närvaro i landet under decennier finns det stor kunskap om den komplexa situationen i

Afghanistan. Vänsterpartiet vill inte på något sätt minska Sveriges engagemang för Afghanistans folk. Vänsterpartiet anser att ett svenskt militärt tillbakadragande skall kombineras med att regeringen tar initiativ till en FN-konferens om Afghanistans framtid, med syfte att få till stånd en bred och inkluderande freds- och försoningsprocess.

6. Övriga frågor, punkt 4 (v)

av Hans Linde (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 6. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:U4 yrkande 1.

Ställningstagande

Hösten 2006 genomfördes en operation mot byn Boka utanför Mazar-e-Sharif. Tillsammans med den afghanska armén och dess stödjande internationella enheter gick delar av den svenska ISAF-styrkan in i byn i syfte, enligt dess egna uppgifter, att samla information för att vid ett senare tillfälle kunna gripa den man som man misstänkte ledde ett beväpnat kriminellt nätverk som agerade i området.

Vid operationen utsattes delar av den svenska ISAF-styrkan för beskjutning. Den svenska operationen övergick då till ett anfall för att förbättra det egna läget. I en långvarig eldstrid avlossades över 1 000 skott. Under striden dödades en lokal ledaren med starka kopplingar till den islamistiska rörelsen Hezb-e Islam och ytterligare två av hans anhängare skadades.

Vänsterpartiet har sedan tidigare varnat för en sammanblandning av ISAF och Operation Enduring Freedom (OEF). Denna sammanblandning kom till konkret uttryck i Boka. Vid operationen i Boka deltog en blandad styrka av soldater. Oklarheterna och frågetecknen är många runt operationen. Vänsterpartiet anser att händelsen i Boka måste utredas noggrant. Det måste klargöras om insatsen var förenlig med det fredsbevarande/fredsframtvingande uppdrag och mandat som den svenska ISAF-styrkan har.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2006/07:83 Fortsatt svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan:

Riksdagen, med ändring av tidigare beslut (rskr. 2005/06:83), medger att regeringen ställer en väpnad styrka om högst 600 personer till förfogande till och med utgången av maj månad 2009 för deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan (ISAF), under förutsättning att det även fortsättningsvis finns ett giltigt mandat för styrkan enligt beslut av Förenta nationernas säkerhetsråd.

Följdmotioner

2006/07:U4 av Hans Linde m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motioken anføres om att händelserna i Boka måste utredas noggrant.
2. Riksdagen beslutar att avslå regeringens proposition 2006/07:83 Fortsatt svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan.
3. Riksdagen beslutar att hela den svenska insatsen i Afghanistan dras tillbaka.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motioken anføres om att Sverige i internationella organ och som enskild stat bör agera för att den USA-ledda ockupationen av Afghanistan upphör.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motioken anføres om att Sverige inom ramen för FN tar initiativ till en konferens om Afghanistans framtid med syfte att inleda en bred och inkluderande freds- och försoningsprocess.

2006/07:U5 av Urban Ahlin m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motioken anføres om att utöka mandatet för det svenska bidraget till ISAF-styrkan upp till maximalt 600 personer.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motioken anføres om att förlänga tidsramen för insatsen t.o.m. maj 2008.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att skilja på de två internationella styrkor-
nas, OEF och ISAF, olika mandat och uppgifter i Afghanistan.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en bred strategi för Sveriges engagemang i Afghanistan.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om svenskt stöd till den civila säkerhetssektorn såsom rättsväsande och EU:s polisinsats.

2006/07:U6 av Peter Rådberg m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att avslå regeringens begäran att utöka svensk väpnad styrka om högst 600 personer till den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att begära att regeringen kräver att den amerikanska offensiva krigföringen i Afghanistan upphör.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att krav ska ställas på FN och Nato att tydliggöra ISAF:s roll.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att om USA:s krig i Afghanistan fortsätter eller om den svenska regeringen vägrar att ställa tydliga krav gentemot FN och USA, så kräver Miljöpartiet att den svenska styrkan i Afghanistan tas hem.